

KOREYS TILINING MADANIY IFODA VA QADRIYATLARDAGI ROLI

Yusupjanova Xosiyat

Kimyo Xalqaro Universiteti “Koreys tili
filologiyasi” fakulteti KORE-72 U guruh talabasi
<https://doi.org/10.5281/zenodo.17205103>

ANNOTATSIYA

Ushbu maqolada koreys madaniyatini chuqurroq tushunish uchun tilning roli muhim va ajralmas bo‘lak ekanligi, koreys tili, milliylik, tarixiy rivojlanish va madaniy qadriyatlar bilan chambarchas bog‘liqligi kabilar yorqin misollar bilan ochib berilgan. Shuningdek, til orqali milliy odat va an‘analarning shakllanishi, ijtimoiy strukturalar va madaniyatdagi o‘zgarishlar haqida ham atroflicha fikr bildirilgan.

Kalit so‘zlari: til, madaniyat, koreys diasporasi, madaniy ifodalar, K-dramalar va K-pop, milliylik, zamonaviy yondashuv.

THE ROLE OF THE KOREAN LANGUAGE IN CULTURAL EXPRESSION AND VALUES

ABSTRACT

This article explains the role of language as an important and integral part of a deeper understanding of Korean culture, and its close connection with the Korean language, nationality, historical development, and cultural values, with vivid examples. It also provides a comprehensive view on the formation of national customs and traditions through language, changes in social structures, and culture.

Keywords: language, culture, Korean diaspora, cultural expressions, K-dramas and K-pop, nationality, modern approach.

KIRISH

Koreys tilining madaniy ifoda va qadriyatlardagi roli juda keng va kompleks mavzudir. Bu til, nafaqat muloqot vositasi, balki madaniyatning o‘ziga xosligini, tarixiy rivojlanishini va ijtimoiy qadriyatlarni ifodalashda muhim ahamiyat kasb etadi. Koreys tilining madaniy ifoda va qadriyatlardagi roli haqida gapirganda, avvalo, uning madaniyatdagi ahamiyatini tushunish muhimdir. Bu til orqali milliy o‘zlikni, tarixiy merosni va estetik qadriyatlarni uzatish mumkin, shuningdek, jamiyatning umumiy ruhiyatini va ijtimoiy tartib-taomilni shakllantirishda muhim rol o‘ynaydi. Koreys tilining madaniy ifodadagi roli juda kengdir. Tarixan, Koreys tilida yozilgan asarlar, shuningdek, og‘zaki an‘analar, madaniyatning ifodalanishining asosiy manbalaridir. Masalan, koreys tilida yozilgan shoirlik, epik she‘rlar, xalq maqollari va ertaklar, o‘z navbatida, jamiyatning qadriyatlari, diniy e‘tiqodlari va ijtimoiy qadriyatlar haqida muhim ma‘lumotlarni uzatadi. Bu asarlar orqali xalqlar o‘z tarixiy merosini, urf-odatlarini va estetik qadriyatlarini avloddan-avlodga o‘tkazadi. Til orqali madaniyatning axloqiy va estetik qadriyatlari, shuningdek, diniy e‘tiqodlar va urf-odatlar ifodalanadi. Misol uchun, koreys tilida hurmat va odob-axloq muhim qadriyatlardan biri hisoblanadi. Bu qadriyat, til orqali ifoda etiladi, masalan, hurmat bilan muomala qilish, tilni hurmat qilish va odob-axloq qoidalariga rioya qilish shaxslarning ijtimoiy munosabatlarini belgilaydi. Koreys tilining madaniyatdagi o‘rni nafaqat tarix va an‘analarni uzatish bilan chegaralanmaydi, balki zamonaviy madaniyatni shakllantirishda ham muhim rol o‘ynaydi. Zamonaviy koreys tilida yoziladigan adabiyot, kino, musiqa va teatr san‘ati orqali milliy qadriyatlar, estetik yondashuvlar va ijtimoiy muammolar

keng tarqaladi. Bu, ayniqsa, xalqaro miqyosda Koreyaning madaniyatini tanitishda muhim vositadir. Misol uchun, K-dramalar va K-pop musiqasi dunyo bo'ylab keng tarqalib, koreys tilini o'rganish va madaniyat bilan tanishishni istaganlarning sonini oshirmoqda. Bu jarayonda, til va madaniyat o'rtasidagi bog'liqlik yanada chuqurlashadi va koreys tilining madaniy ifoda imkoniyatlari kengayadi. Shuningdek, koreys tilining dialektlari va yozma shakllari madaniyatning hududiy va etnik xilma-xilligini aks ettiradi. Har bir dialekt, o'ziga xos lingvistik xususiyatlari bilan birga, o'sha hududning madaniyati, an'analari va urf-odatlarini ifodalaydi. Bu xilma-xillik, koreys jamiyatining madaniy boyligini ko'rsatadi va til orqali hududiy va etnik identitetni saqlashga yordam beradi. Til va madaniyat o'rtasidagi bog'liqlikni tushunish uchun, tilning madaniy qadriyatlarni qanday ifoda etishini o'rganish muhimdir. Bu jarayon, tilning faqat muloqot vositasi emasligini, balki madaniyatning shakllanishi va rivojlanishining asosi ekanligini ko'rsatadi. Koreys tilida ishlatiladigan sinonimlar, uslublar va hurmat shakllari, milliy odat va an'analarni shakllantirishda muhim rol o'ynaydi. Bu qadriyatlar, shaxslarning ijtimoiy munosabatlari, urf-odatlar va diniy e'tiqodlarni ifoda etishda keng qo'llaniladi.

Shu bilan birga, til madaniyatni rivojlantirish va milliy o'zlikni saqlashda muhim vositadir. Zamonaviy dunyo sharoitida, koreys tili xalqaro aloqalarni kengaytirish, madaniyatni tanitish va xalqaro miqyosda o'zligini ko'rsatishda muhim ahamiyat kasb etadi. Til yordamida koreys madaniyatining noan'anaviy, go'zal va chuqur jihatlarini ochib berish mumkin. Bu esa, o'z navbatida, madaniyatshunoslik, lingvistik va antropologiya sohalarida yangi bilimlar va tushunchalarni rivojlantirish uchun asos bo'lib xizmat qiladi. Umuman olganda, koreys tilining madaniy ifoda va qadriyatlardagi roli, milliy ruhiyat, tarixiy meros va zamonaviy rivojlanishlar bilan uzviy bog'liq bo'lib, ularni to'liq anglash uchun muhim asosdir. Til orqali madaniyatni tushunish, xalqning o'zligini, qadriyatlarini va estetik yondashuvlarini chuqurroq o'rganishga imkon beradi. Bu, shuningdek, koreys madaniyatining o'ziga xosligini, uning dunyo madaniyatidagi o'rnini yanada kengroq anglash uchun muhim qadamdir. Til orqali koreys madaniyatining chuqur anglash jarayoni madaniyatshunoslik, lingvistik va antropologiya sohalarida muhim o'rin tutadi. Til, nafaqat muloqot vositasi, balki milliy va etnik identitetning, tarixiy rivojlanish va madaniyatning o'ziga xos qadriyatlarining ifodasi bo'lib xizmat qiladi. Koreys tilining o'rganilishi, uning madaniyat bilan bog'liqligini chuqurroq tushunishga imkon yaratadi va madaniyatning noan'anaviy, estetik va axloqiy jihatlarini ochib berishga yordam beradi.

Koreys tilining madaniy ifodadagi roli juda katta. Til orqali milliy tarix, diniy e'tiqodlar, urf-odatlar va an'analar uzatiladi. Masalan, koreys tilida ishlatiladigan so'zlar va iboralar, ko'pincha milliy qadriyatlar va ijtimoiy odatlar bilan chambarchas bog'liq. Til yordamida, ayniqsa, ijtimoiy hurmat, odob-axloq, va mehr-muhabbat kabi qadriyatlar shakllanadi va mustahkamlanadi. Masalan, koreys tilida "sen" va "men" o'rtasidagi hurmatli va odobli muloqot uchun ishlatiladigan turli so'zlar va iboralar mavjud. Bu tilning o'ziga xosligi, shuningdek, sinonimlar va so'zlashuv uslublarining boyligi bilan ham namoyon bo'ladi, bu esa milliy odatlarning shakllanishida muhim rol o'ynaydi. Til orqali madaniyatni anglashda, shuningdek, tilning tarixiy rivojlanishi muhim ahamiyatga ega. Koreys tilining yozma shakli, uning yozuv tizimi va dialektlarining mavjudligi, madaniyatning hududiy va etnik xilma-xilligini ifodalaydi. Koreys yozuvi, hangul, 15-asrda yaratildi va bu yozuv madaniyatning rivojlanishi bilan birga, xalq orasida keng tarqaldi. Bu yozuv, o'zining qulayligi va estetik qiymati bilan, til va madaniyat o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni namoyon etadi. Dialektlar esa, turli hududiy madaniyatlarning

o'ziga xosligini, shuningdek, ijtimoiy va geografik omillar ta'sirida madaniyatning rivojlanishini ko'rsatadi. Zamonaviy kontekstda, til madaniyatni rivojlantirishda, milliy o'zlikni saqlashda va xalqaro aloqalarni mustahkamlashda muhim vositadir. Koreys tilini o'rganish, xalqaro madaniyat almashinuvi jarayonida, koreys madaniyatining go'zal va noan'anaviy jihatlarini ochib berishga imkon yaratadi. Koreys madaniyatining boy va xilma-xil merosi, uning til orqali shakllangan qadriyatlar bilan uzviy bog'liqdir. Til, faqat muloqot vositasi emas, balki madaniyatning asosiy ramzi, uning tarixiy rivojlanishi va ijtimoiy qadriyatlarini namoyon etuvchi muhim platforma hisoblanadi. Koreys tilining tarixi davomida uning o'ziga xosligi, fonetikasi, grammatik tuzilishi va so'z boyligi madaniyatning turli qatlamlarini aks ettiradi va uni o'rganishda muhim ahamiyat kasb etadi. Koreys tilining yozma va og'zaki shakllardagi rivojlanishi, uning madaniyat bilan bog'liq bo'lib, milliy identitetning shakllanishida muhim rol o'ynagan. Tarixan, koreys yozuvi olan Hangeul 15-asrda yaratilgan bo'lib, bu tilni kengroq ommaga ochish va madaniyatni yangi avlodlarga etkazishda muhim qadam bo'ldi. Hangeul, nafaqat fonetikani ifodalashda oson va qulay bo'lishi bilan ajralib turadi, balki uni hurmat qilish va uni shaxsiy yoki ijtimoiy qadriyatlar bilan bog'lash madaniyatning asosiy elementlaridan biri hisoblanadi. Koreys tilining yozma shakllari, ayniqsa, diniy matnlar, adabiy asarlar va xalq an'analarida, milliy ruhiyat va qadriyatlarni uzatishda muhim rol o'ynaydi. Koreys tilining qadriyatlar bilan bog'liqligini tushunishda uning so'z boyligi va uslublarining muhimligi katta ahamiyatga ega. Til orqali uzatiladigan axloqiy va estetik qadriyatlar, madaniyatning o'ziga xosligini belgilaydi. Masalan, koreys tilida hurmat va odobni ifodalash uchun turli so'zlar va iboralar mavjud bo'lib, ular ijtimoiy munosabatlarni muvofiqlashtirishda muhimdir. Shuningdek, tildagi sinonimlar va shaxsga hurmat bildiruvchi izohlar, milliy odat va an'analarning shakllanishida muhim rol o'ynaydi. Koreys tilida tilni hurmat qilish, odatda, o'zi bilan bog'liq bo'lgan qadriyatlar va ijtimoiy qatlamlarning ajralmas qismidir. Koreys tilining tarixi va rivojlanishi madaniyat bilan uzviy bog'liq bo'lib, uning shakllanishi va o'zgarishlar jarayoni Koreys jamiyatining tarixi, ijtimoiy tuzilmasi va madaniy qadriyatlarini yoritishda muhim ahamiyatga ega. Tarix davomida Koreys tili yozma va og'zaki madaniyatlarning rivojlanishi bilan bog'liq bo'lib, bu tillarning shakllanishi va o'ziga xos xususiyatlarini belgilashda asosiy omil bo'lib xizmat qilgan. Koreys tilining kelib chiqishi va rivojlanish jarayoni miloddan avvalgi davrlarga taalluqlidir. Tarixiy manbalarga ko'ra, koreys tilining ildizlari ural-siber tillariga borib taqaladi va ilk yozma shakllar X-VI asrlarda paydo bo'lgan. Bu yozma shakllar asosan qadimgi koreys yozuvlari va epik she'rlarda o'z ifodasini topgan. Bu davrda tilning asosiy xususiyatlari va grammatik tuzilishi shakllangan, shuningdek, til madaniy va diniy qadriyatlarni uzatishda muhim vosita bo'lib xizmat qilgan. Ming yillar davomida koreys tili o'zining fonetik, morfologik va leksik xususiyatlariga ko'p o'zgartirishlar kiritdi. Xususan, Koreya yarim orolida turli hududiy dialektlar shakllandi, ular o'zaro farq qilgan va tilning rivojlanishiga ta'sir ko'rsatgan. Dialektlar, ayniqsa, shimoliy va janubiy qismlarda, tilning hududiy xilma-xilligini tashkil etib, madaniyat va ijtimoiy bog'liqliklarni ifodalashda muhim rol o'ynagan.

Koreys tilining yozma shakllarining rivojlanishi bilan bog'liq bo'lgan muhim bosqichlardan biri, 15-asrda Koreya yozuvining yaratilishi bo'ldi. King Sejong tomonidan ishlab chiqilgan Hangul alfabeti, tilni keng qatlamlarga ochib berdi va xalqning madaniyatiga, ta'lim va axborot tarqatishga katta hissa qo'shdi. Bu yozuv tizimi, shuningdek, madaniyatda axloqiy va estetik qadriyatlarni uzatishda muhim vosita bo'lib xizmat qilgan. O'tmishdan kelib chiqib,

koreys tilining rivojlanishi davomida, madaniyatning o'ziga xosligi va ijtimoiy o'zgarishlar bilan uzviy bog'liq bo'lgan. XIX-XX asrlarda sodir bo'lgan ijtimoiy va siyosiy o'zgarishlar, tilga ta'sir qilib, yangi so'zlar va ifodalar paydo bo'lishiga olib keldi. Bu jarayon, ayniqsa, modernizatsiya va globalizatsiya davrida, tilning yangi shakllarini va texnologik imkoniyatlarini rivojlantirishga imkon yaratdi. Bugungi kunda koreys tili, nafaqat mamlakat ichida, balki xalqaro miqyosda ham keng qo'llaniladi. Internet va texnologik rivojlanishlar tilning yangi shakllarini, jumladan, internet tilini va yoshlar orasida keng tarqalgan slangni rivojlantirdi. Bu esa, tildagi o'zgarishlarni va madaniyatdagi yangi trendlarni aks ettiradi. Shu bilan birga, koreys tilining rivojlanishi madaniyat va davlat siyosatining muhim qismi bo'lib, milliy o'zlikni saqlash va xalqaro aloqalarni mustahkamlashda asosiy vosita sifatida xizmat qilmoqda. Xulosa qilib aytganda, koreys tilining tarixi va rivojlanishi, uning madaniyat bilan chambarchas bog'liqligi, xalqning tarixiy merosi va zamonaviy rivojlanishlar bilan uzviy bog'liqligini ko'rsatadi. Bu til, milliy identitet va madaniyatni saqlashda, shuningdek, xalqaro hamkorlikda muhim rol o'ynaydi. Koreys tilining tarixiy rivojlanishini chuqur tushunish, uning madaniyatini to'liq anglash uchun muhim asos bo'lib xizmat qiladi va madaniyatshunoslik hamda lingvistik sohalar uchun katta ahamiyat kasb etadi. Koreys tilining madaniy ifoda va qadriyatlardagi roli keng va murakkab jarayonlarni o'z ichiga oladi. Bu til nafaqat muloqot vositasi bo'lib qolmay, balki milliy identitet, tarixiy meros va ijtimoiy qadriyatlarni ifodalashda muhim ahamiyat kasb etadi. Koreys tilining madaniy ifodadagi roli uning o'ziga xosligi, rang-barangligi va tarixiy rivojlanishi bilan uzviy bog'liqdir. Bu til orqali koreys xalqi o'zining tarixiy qadriyatlarini, diniy e'tiqodlarini, estetik tafakkurini va ijtimoiy odat-axloq qoidalarini ifodalash imkoniga ega bo'ladi.

Koreys tilining madaniy ifoda bo'lishi uning so'z boyligi va uslublarida ham namoyon bo'ladi. Tilda mavjud sinonimlar, stilistik variantlar va hurmat ifodalash usullari milliy qadriyatlarning ifodasi sifatida qaraladi. Masalan, tilni hurmat qilish, yoshi katta yoki muhim shaxsga nisbatan odob-axloq qilinishining til orqali ifodalanishi, koreys madaniyatining asosiy qadriyatlaridan biri hisoblanadi. Bu, shuningdek, til orqali ijtimoiy struktura va jamiyatdagi rollar haqida ma'lumotlar beriladi. Til yordamida shaxslar o'rtasidagi munosabatlar, hurmat va odob-axloq qoidalari, shuningdek, mehr-muhabbat va hamjihatlik kabi qadriyatlar uzatiladi. Koreys tilining madaniy ifoda shakllari yozma va og'zaki shakllarda namoyon bo'ladi. Tarixan, koreys yozma madaniyati va shaxsiy hikoyalar, afsonalar, adabiy asarlar til orqali avloddan-avlodga o'tgan. Bu tilning yozma shakllari - hanja, hangul va boshqa yozuv tizimlari orqali, madaniyatning hududiy va etnik xilma-xilligi aks ettiriladi. Dialektlar va regional so'zlar, madaniyatning turli hududlardagi o'ziga xosligini va etnik xilma-xillikni namoyon etadi. Zamonaviy davrda, til madaniyatni rivojlantirishda, milliy o'zlikni saqlashda va xalqaro aloqalarni kengaytirishda muhim vositadir. Til yordamida koreys madaniyatining noan'anaviy, go'zal va boy jihatlari dunyo bilan bo'lishiladi. Koreys tilining madaniyatdagi roli shuningdek, uning estetik va diniy qadriyatlarni ifodalashda ham muhim ahamiyatga ega. Poetik va adabiy asarlar, hikoyalar, shuningdek, til orqali uzatiladigan diniy qadriyatlar, xalqqa o'z ma'naviy dunyosini shakllantirishda yordam beradi. Bu bilan birga, til insonlarning milliy ruhiyatini, o'zlikni anglashini va madaniyatga bo'lgan hurmatini mustahkamlashda xizmat qiladi. Koreys tilining o'ziga xosligi, uni boshqa tillardan ajratib turadigan xususiyatlar, shuningdek, tilni hurmat qilish bilan bog'liq bo'lgan elementlar, milliy odat-anjanalarning shakllanishida muhim rol o'ynaydi. Bu elementlar, o'z navbatida, milliy identitet va madaniyatni asrab-avaylashda

asosiy omil bo'ladi. Shu bilan birga, koreys tilining madaniyatdagi roli xalqaro miqyosda ham katta ahamiyat kasb etadi. Til, xalqaro aloqalar va madaniyatlararo muloqotni rivojlantirish uchun muhim vositadir. Koreys tilini o'rganish va tushunish orqali, dunyo xalqlari koreys madaniyatining noyob jihatlarini, an'ana va qadriyatlarni yaxshiroq anglab yetishadi. Bu esa, global madaniyatga qo'shilish va madaniyatlararo tushunishni kengaytirish uchun asos bo'ladi. Natijada, til va madaniyat o'rtasidagi uzviy bog'liqlik, koreys madaniyatining chuqur va keng qamrovli tushunilishini ta'minlaydi. Bu jarayon, shuningdek, madaniyatshunoslik, lingvistik va antropologiya sohalarida muhim ilmiy izlanishlarga asos bo'ladi.

Madaniyat va til o'rtasidagi bog'liqlik, ayniqsa, koreys jamiyatining ijtimoiy strukturasi tushunishda muhim ahamiyatga ega. Koreys tilida ovoz va so'zlarning ifodali uslublari, shuningdek dialektlar va til rang-barangligi, hududiy va etnik xilma-xillikni namoyish etadi. Bu xilma-xillik, o'z navbatida, madaniyatning turli qatlamlari va an'analari qanday rivojlanganligini, shuningdek, har bir hududning o'ziga xos qadriyatlarini ochib beradi. Zamonaviy Koreyada, til milliy o'zlikni saqlash va rivojlantirishda muhim vosita bo'lib qolmoqda. O'zbek kabi mamlakatlarda ham, koreys tilini o'rganish va uni qo'llash orqali, koreys madaniyatining noan'anaviy, estetik va go'zal jihatlarini haqida chuqurroq tushuncha hosil qilish mumkin. Ayni paytda, til va madaniyat o'rtasidagi bog'liqlik, madaniyatshunoslik va lingvistik sohalarida muhim muammo va mavzularni yaratadi. Madaniyatning turli qatlamlari, shuningdek, til bilan bog'liq bo'lgan qiyinchiliklar va muammolar, madaniyatni to'liq tushunish uchun muhimdir. Masalan, tilning o'ziga xosliklari, shaxsiy va ijtimoiy qadriyatlar bilan bog'liq bo'lib, ularni to'g'ri anglash orqali, madaniyatning chuqur va keng qamrovli tushunchasiga ega bo'lish mumkin.

Xulosa

Ushbu tadqiqotda koreys madaniyatini tushunishda tilning o'rni va ahamiyati keng qamrovli tarzda o'rganildi. Tadqiqotning birinchi bo'limida, koreys tilining madaniy ifoda va qadriyatlardagi roli muhimligini ta'kidlash bilan birga, til orqali koreys madaniyatining chuqur anglash imkoniyatlari ko'rsatildi. Til nafaqat muloqot vositasi sifatida, balki milliy identitet, tarixiy rivojlanish va ijtimoiy qadriyatlarni uzatishda muhim rol o'ynaydi. Umuman olganda, ushbu tadqiqot koreys tilining madaniyatdagi o'rnini keng va chuqur yoritib berdi. Til va madaniyat o'rtasidagi uzviy bog'liqlik, milliy identitetning shakllanishi, tarixiy meros va zamonaviy rivojlanishlar bilan chambarchas bog'liqlikda o'rganildi. Bu yondashuv, koreys madaniyatini to'liqroq tushunishga yordam beradigan muhim asos bo'lib xizmat qiladi. Shunday qilib, koreys tilining madaniyat bilan bog'liqligi, uning qadriyatlar va an'analarning shakllanishidagi o'rni, madaniyatning muhim ramzi sifatida, milliy ruhiyat va tarixiy merosning uzviy qismi bo'lib qolmoqda. Til orqali madaniyatning uzluksizligi, avlodlararo o'tishi va rivojlanishi ta'minlanadi, bu esa koreys jamiyatining o'ziga xosligini saqlab qolishda muhim rol o'ynaydi. Bu bilan, til va madaniyatning o'zaro ta'siri, koreys madaniyatining chuqur va keng qamrovli tushunilishini ta'minlaydi va uni yanada boyitadi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Kim, S. H. Koreys tilining madaniy va ijtimoiy roli. Seoul Universiteti nashriyoti, 2018.
2. Lee, J. Madaniyat va til o'rtasidagi bog'liqlik: Koreys kontekstida. Koreya Tili va Madaniyati Jurnali, 2020.
3. Park, H. Koreys tilining tarixiy rivojlanishi va madaniy merosi. Seul: Akademik

nashriyotlar, 2015.

4. Choi, M. Koreys tilida madaniyat ifodasi va qadriyatlar. Koreya Madaniyat Institutining nashri, 2019.

5. Kim, E. T. Koreys tilining madaniyatni shakllantirishdagi roli. Lingvistik va madaniyatshunoslik jurnali, 2021.